

Beleidsplan “Stichting VHAN” 2013-2016

VHAN

1. Inleiding
2. Doelstellingen
3. Middelen
4. Wetenschappelijk onderzoek
5. Universitair onderwijs in homeopathie.
6. Beheer van de homeopathische bibliotheek
7. Beleidsvoornemens op korte termijn

1. Inleiding

De Stichting VHAN is in het voorjaar van 2013 ontstaan doordat de voormalige Artsenvereniging voor Homeopathie VHAN werd opgeheven. Het opheffen van de VHAN als vereniging was een gevolg van het feit dat in de loop van 2012 de AVIG, Artsenvereniging voor Integrale Geneeskunde, was opgericht en de leden van de voormalige VHAN vrijwel unaniem besloten zich als lid voor de nieuwe artsenvereniging aan te melden.

In de laatste ledenvergadering van de Artsenvereniging werd besloten dat de rechtsvorm van de VHAN zou worden gewijzigd in een Stichting, en dat de doelstellingen van deze Stichting het bevorderen van wetenschappelijk onderzoek en onderwijs van de homeopathie zou worden. De omzetting van de Vereniging in een Stichting vond plaats op 9 april 2013. Als eerste bestuurders van de nieuwe Stichting werden in de laatste ledenvergadering van de VHAN benoemd de toenmalige VHAN-leden Gio Meijer, Ton Nicolai, en Hein van Berkel.

2. Doelstellingen

Volgens de omzettingsakte heeft de Stichting de volgende doelstellingen:

- Het bevorderen van homeopathisch onderwijs op universitair niveau.
- Het bevorderen van homeopathisch wetenschappelijk onderzoek.
- Het instandhouden van de homeopathische bibliotheek, ondergebracht bij de universiteit van Utrecht.

3. Middelen

Het startkapitaal van de Stichting wordt gevormd door de gelden die nog op de verscheidene rekeningen van de Vereniging VHAN stonden op het moment van omzetting in een Stichting. In totaal is dit een bedrag van ongeveer € 130.000.

Voorwaarde voor omzetting van een Vereniging in een Stichting is dat de financiële middelen die worden overgedragen niet een essentieel andere bestemming krijgen dan die waarvoor zij door de leden zijn ingebracht. Voor het doel waarvoor de Stichting VHAN dit geld wil gaan gebruiken is dit geen erg groot bedrag. De Stichting zal zich dan ook gaan inzetten om de in artikel 3 van de omzettingsakte genoemde mogelijkheden om het kapitaal van de Stichting uit te breiden optimaal te benutten. Die mogelijkheden zijn: inkomsten door giften, bijdragen, subsidies, en voorts al hetgeen de Stichting door erfstelling of legaat verkrijgt; opbrengsten uit al dan niet door de Stichting gevoerde acties; alle andere wettige baten.

4. Wetenschap

Een van de pijlers waarop de stichting haar beleid gaat richten is het ontwikkelen van een wetenschapsbeleid. Dat klinkt erg voortvarend, maar gezien het bescheiden budget dat de stichting heeft is het noodzaak dit de komende paar jaar te beperken tot het ondersteunen en financieren van enkele kleine projecten. Mogelijk lukt het om de komende jaren wat meer financiële middelen te bemachtigen zodat we ook wat grotere onderzoeksprojecten kunnen opstarten.

Ondanks het feit dat er de afgelopen jaren een aanzienlijke hoeveelheid goed-onderbouwd wetenschappelijk onderzoek heeft plaatsgevonden heeft dat helaas niet geleid tot een betere acceptatie van de homeopathische geneeskunde in de maatschappij. De vraag dient dan ook gesteld te worden voor wie en waarvoor dit wetenschappelijk onderzoek gedaan zou moeten worden. Is het primair gericht op een betere acceptatie van homeopathie of om voor de eigen beroepsgroep een beter inzicht te krijgen in de mogelijkheden van het genezen van patiënten?

Diverse studies suggereren dat de acceptatie van homeopathie en het verkrijgen van een volwaardige plaats in de gezondheidszorg niet verkregen zal worden door het leveren van nog meer wetenschappelijk onderzoek. Wel dient er uiteraard blijvend gestreefd te worden naar een betere positie in het geheel van de gezondheidszorg. Het ziet er echter naar uit dat daarvoor andere instrumenten en andere ontwikkelingen nodig zijn, en dat beraad nodig is op welke wijze dit proces vorm gegeven kan worden.

Aanvragen voor financiële ondersteuning van projecten zal de stichting, zoals de statutair dat aangeven, laten beoordelen door een wetenschappelijke adviesraad. Criteria voor de beoordeling zullen zijn de kosten, de uitvoerbaarheid van het onderzoek, de kwaliteit van het onderzoek, en niet op de laatste plaats het nut van de uitkomsten van het onderzoek voor homeopathisch werkende artsen of voor de gezondheidszorg in het algemeen. Het type onderzoek waarvoor een aanvraag wordt ingediend kan van velerlei aard zijn. Te denken valt aan een onderzoek naar het effect van homeopathie op een specifieke indicatie, maar ook voor onderzoek van een ander karakter, zoals bij voorbeeld sociologisch onderzoek met betrekking tot homeopathie, verzamelen van casuïstiek, literatuuronderzoek, of fundamenteel onderzoek naar verklaring van de werking van homeopathie.

5. Universitair onderwijs in de homeopathie.

Op dit moment is het universitair onderwijs in de homeopathie van uiterst bescheiden omvang. De reguliere geneeskunde raakt steeds verder verstrikt in het vastleggen van behandelwijzen in protocollen, en daarbinnen is voor de complementaire geneeskunde, en dus ook voor de homeopathie, nauwelijks plaats.

Op zeven van de acht Nederlandse medische faculteiten wordt onderwijs gegeven over complementaire geneeswijzen (CAM), op zes hiervan ook over homeopathie. Onderwijs over/in homeopathie wordt in een enkele universiteit als apart vak gepresenteerd, in de andere universiteiten is dit onderwijs ingebed binnen het raamwerk van complementaire geneeswijzen. Het onderwijs heeft in veel gevallen een weinig gestructureerd karakter: het meeste onderwijs wordt gegeven in de vorm van keuzeonderwijs, het aantal participerende studenten is beperkt en het onderwijs heeft weinig consistentie in de tijd. Dit onderwijs is sterk afhankelijk van individuele personen en stromingen. De financiële vergoeding voor de homeopathie-docenten is bij de meeste universiteiten volstrekt ondermaats en in sommige gevallen zelfs geheel afwezig.

Daarnaast heeft de studentenvereniging GRANULLA jarenlang gepoogd onderwijs aan de universiteit van de grond te krijgen. Deze vereniging bestond uit studenten die de complementaire geneeskunde en met name de homeopathie een warm hart toedroegen en probeerden aan de universiteiten meer openheid voor onderwijs in een andere geneeskunde te bewerkstelligen. Helaas heeft ook deze studentenvereniging zichzelf, om financiële redenen, moeten opheffen zonder aan de universiteiten veel bereikt te hebben.

Het realiseren van onderwijs in de homeopathie aan universiteiten is geen eenvoudige zaak. Medische faculteiten staan tot op heden maar weinig open voor zaken die niet hard wetenschappelijk bewijsbaar zijn en vinden homeopathie zweverig en onbewezen. Wel zijn er jaarlijks terugkerende activiteiten in het kader van coassistenten lessen of beroepskeuze vakken waar op de universiteiten dan voorlichting gegeven wordt.

Toch is er de laatste jaren een kentering zichtbaar met name door de opkomst van “Integrative Medicine”, die de tegenstelling regulier-complementair overstijgt. In dit model is er sprake van een gelijkwaardige arts-patiënt relatie waarin de patiënt centraal staat en de arts meer als ondersteunende coach functioneert, de patiënt een actieve rol heeft in het voorkomen van ziekte, zijn wel bevinden en in het eigen genezingsproces. Hierbij worden complementaire geneeswijzen, waar mogelijk en wenselijk, gecombineerd met reguliere therapieën, waar noodzakelijk, om te komen tot de meest effectieve, minst invasieve, minst toxische en goedkoopste behandelingsstrategie. Het ziet er naar uit dat deze trend zich de komende jaren zal voorzetten, waarbij mogelijk ook voor de homeopathie weer meer aandacht zal komen.

Een van de belangrijke pijlers van het beleid van de Stichting VHAN is het realiseren van onderwijs in de homeopathie aan de universiteiten in de nabije toekomst. Gezien de geringe bereidheid van universiteiten tot dusverre om zich hiervoor open te stellen zal er veel tact en geduld voor nodig zijn om dit te realiseren. Mogelijk is het reëler om in eerste instantie te streven naar een leerstoel Integrative Medicine en op een later tijdstip te bekijken of hierin een plaats is voor homeopathie.

Waar de Stichting VHAN zich in ieder geval de komende jaren voor zal inzetten is een ingang voor een discussie over dit onderwerp aan een of twee universiteiten van de grond krijgen en exploreren wat de mogelijkheden zijn. Gezien het feit dat uit enquêtes is gebleken dat veel mensen het op prijs stellen dat hun huisarts kennis heeft van niet-universitaire geneeskunde, lijkt het dat de tijd hiervoor rijp is.

6. Beheer van de homeopathische bibliotheek

Het beheer van de homeopathische bibliotheek ligt al jarenlang bij de Stichting Homeopathisch Centrum. Rienk Stuit is de bibliothecaris en beheert de collectie, waarin enkele zeer oude en zeldzame exemplaren zijn opgenomen, zoals enkele kostbare eerste drukken van de werken van Hahnemann, zoals het Apothekerslexicon uit 1793. De bibliotheek is in 1978 in permanente bruikleen gegeven aan de afdeling Bijzondere Collecties van de Universiteitsbibliotheek in Utrecht. De oudere zeldzame exemplaren kunnen alleen op aanvraag ter plekke worden ingezien, de rest van de collectie kan in principe geleend worden.

Hoewel de bibliotheek in principe nog steeds eigendom is van de homeopathische gemeenschap is het onderhoud sinds de permanente uitleen in handen van de Universiteitsbibliotheek. Over de toekomst van deze bibliotheek is enige onzekerheid. Naar verluidt stelt de Universiteitsbibliotheek enkele eisen als de homeopathische gemeenschap in de toekomst de bibliotheek in eigen bezit wil blijven houden.

Hoewel de Stichting Homeopathisch Centrum formeel het beheer heeft over deze bibliotheek is de Stichting VHAN zeer betrokken met wat er op termijn met deze bibliotheek gebeurt. Aangezien de Stichting VHAN zich gaat bezighouden met wetenschappelijk onderzoek en universitair onderwijs in de homeopathie zijn is zij ook erg geïnteresseerd in wat er verder met deze bibliotheek gebeurt. Deze bibliotheek is een deel van het homeopathisch erfgoed en de Stichting VHAN wil dan ook, in samenspraak met de SHC, er voor waken dat deze bibliotheek in goede handen blijft en beschikbaar blijft voor de homeopathische gemeenschap.

7. Beleidsvoornemens op korte termijn.

Gezien de beperkte middelen die de Stichting VHAN heeft is enige voorzichtigheid in het begin wel geboden. Een bedrag van € 130.000 lijkt aanzienlijk, maar gezien de zaken die de Stichting de komende jaren wil verwezenlijken is het een beperkt bedrag. Het is daarom van het grootste belang de komende jaren fondsen te werven. De stichting overweegt de volgende mogelijkheden:

- Voormalige VHAN-leden kunnen verzocht worden om een vast donateurschap van een aantal jaren aan te gaan. In feite zijn ze donateur van de stichting VHAN, omdat zij allen bijgedragen hebben aan het bedrag dat de stichting nu heeft.
- De mogelijkheid van crowd-funding dient onderzocht te worden.
- Homeopathisch werkende artsen kunnen aan patiënten die de homeopathie een warm hart toedragen verzoeken om een eenmalige bijdrage of een donateurschap voor een aantal jaren.

- De mogelijkheid onderzoeken of de Stichting in aanmerking komt voor de status van goed doel bij de Postcode loterij in het kader van duurzame preventieve geneeskunde.

Mogelijk maken van een goede doelen stichting zodat eventuele donaties fiscaal aantrekkelijk zijn hoort daarbij. Uiteraard kan dit alles niet zonder enige promotionele activiteiten. Ook daarvoor dient dus een beleid ontwikkeld te worden.

Op het gebied van wetenschappelijk onderzoek valt uiteraard nog een enorme hoeveelheid werk te verrichten, en het ligt dan ook in de verwachting dat op dat gebied op korte termijn de eerste aanvragen voor subsidiëring ontvangen zullen worden. De leden van de wetenschappelijke adviesraad zal advies worden gevraagd over wat voor soort onderzoek de komende jaren prioriteit zal dienen te krijgen. Zoals eerder gezegd komen de eerste paar jaren alleen kleine projecten voor subsidiëring in aanmerking.

Op het gebied van onderwijs in de homeopathie aan een of meerdere universiteiten ligt er een grote taak. Op dit moment is dit onderwijs uiterst beperkt en het ziet er niet naar uit dat de medische faculteiten in ons land erg gewillig zullen zijn om homeopathie in hun curriculum op te nemen. Hier zal met uiterste voorzichtigheid gesondeerd moeten worden of er enige bereidwilligheid is om hierin mee te denken.

Bij deelspecialismen zoals de huisartsgeneeskunde of kindergeneeskunde dienen mogelijkheden onderzocht te worden om meer doelgericht de homeopathie aan te bieden.

Wat de bibliotheek betreft is het in overleg treden met de SHC een eerste stap om tot een beleid in de toekomst te komen. Deze stichting heeft immers het beleid van de bibliotheek in handen, en heeft de bibliothecaris aangesteld.

Al met al zijn er dus heel wat zaken die de komende paar jaren op de rit moeten worden gezet. Het bestuur is voornemens er zich voor in te zetten dat de Stichting VHAN een waardige voortzetting zal zijn van onze uit 1898 stammende vereniging van homeopathische artsen.